

CHLEB

NASZ POWSZEDNI

Praktyczne przepisy wyrobienia
dobrego chleba zdrowotnego
— bez drożdży i bez kwasu —
dla osób zdrowych i chorych

Podstawa wydania:

Chleb nasz powszedni. Praktyczne przepisy wyrobienia dobrego chleba zdrowotnego bez drożdży i bez kwasu dla osób zdrowych i chorych, Berlin 1909 (?)

Copyright © by Wydawnictwo Marek Derewiecki
Wszelkie prawa zastrzeżone

Wydanie pierwsze

Redakcja i korekta: Zespół
Projekt okładki: PA
Skład i łamanie: PA

ISBN 978-83-66315-82-2

VintageBooks
Wydawnictwo Marek Derewiecki
ul. Szkotnia 29a, 32-650 Kęty
e-mail: kontakt@vintagebooks.pl
Księgarnia: www.vintagebooks.pl

CHLEB NASZ POWSZEDNI

Praktyczne przepisy wyrabiania
dobrego chleba zdrowotnego
– bez drożdży i bez kwasu
– dla osób zdrowych i chorych

Kęty 2021

Spis treści

Chleb razowy	11
Bułeczki razowe.....	11
Przepis pieczenia chleba razowego (według Kuhne'go)...	12
Chleb owocowy	13
Orjentalski sposób pieczenia chleba z mąki żarnej bez drożdży i bez kwasu	13
Bułeczki z lnianym nasieniem lub rzepnikami (orzechami ziemnymi)	15
Chleb pieczony na słońcu	15
Chleb dietetyczny t. j. biały solony, niekwaszony.....	16
Chleb rozwalniający	16
Chleb brunatny na parze	17
Pszenica moczona	17
Prosta potrawa pszeniczna	18
Placek rozwalniający	18

Od najdawniejszych aż do dzisiejszych czasów chleb zawsze jako środek pożywienia najważniejszą odgrywał rolę. Z początku robiono chleb z grubo utartych ziaren zboża; wiadomo nam, iż w czasach biblijnych rozmiżdżano zboże między dwoma kamieniami i to zawsze w m a ł y c h tylko częściach, które zwykle c o d z i e n n i e spotrzebowano. Następnie używano w tym celu pewnych przyrządów, obracanych przez ludzi. U nas Słowian-Polaków nazywano takie przyrządy ż a r n a m i. Ponieważ kamienie do żarn przybierały coraz to większe rozmiary, zaczęto przyrządy te budować w ten sposób, iż poruszane być mogły najpierw siłą fizyczną zwierząt, później zaś siłą wody i wiatru (wodne młyny, wiatraki), a nareszcie siłą p a r y i e l e k t r y k i. W taki sposób rozwijało się coraz to doskonalej przerabianie zboża na różne rodzaje mąki, tak cienkiej, iż podziśdzień rozróżniamy kilka jej gatunków. To przerabianie jednak na mąkę zbyt c i e n k ą stało się ludzkości s z k o d l i w y m — odbija się to szczególnie na z ę b a c h, coraz to słabszych.

Zboże, a przede wszystkim najprzedniejsze, p s z e n i c a, zawiera prawie wszystkie materje, potrzebne człowiekowi do jego

wyżywienia. Zawiera je w dostatecznej ilości i strawnej formie — a zatem może zastąpić w zupełności potrawy mięsne.

Już w dawnych bardzo czasach pszenica stanowiła podstawę odżywiania się. Przodownicy białej rasy, mędrcy starożytności, stworzyli z niej z rozmysłem, z świadomą celu inteligencją płód ziemi, który odpowiada stopniowi rozwoju tej rasy.

Pszenica zawiera wszystkie do wyżywienia potrzebne składniki we właściwym stosunku: węglowodany dla mięśni, fosfaty dla układu nerwowego i albumin (białko) dla mózgu. Pszenica nie jest płodem przyrody w zwykłym słowa znaczeniu, gdyż nie zachodzi w przyrodzie w stanie dzikim, i gdyby nie była uprawianą umiejętnie, przestałaby istnieć; jest to raczej wytwór ludzkiej inteligencji i przezorności, który ma stanowić dla ludzi wszechstronną podstawę odżywiania. Starożytnym znane były dobrze prawa, na zasadzie których w dziedzinie ogrodnictwa można krzyżowaniem i pielęgnowaniem otrzymywać nowe gatunki. W ten sposób, obok wielu innych dzieł twórczych, stworzyli w pszenicy dzieło mistrzowskie, które przez ciąg lat tysięcy okazało się doskonałym jako „chleb życia“; starożytni nazywali go też „chlebem niebios dla ludzi, manną.“ Dlatego uprawa pszenicy uważaną była w starożytności przez wszystkich prawodawców za rzecz świętą, — tak na wschodzie jak i na zachodzie, a szczególnie u Greków.

Uwadze bystrego spostrzegacza ujść nie może, że we wszystkich przez białą rasę zamieszkałych krajach, gdzie ta podstawa odżywiania usuniętą i zastąpioną została innymi zbożami, jak ryż, owies itd., lub też wartość odżywcza pszenicy na skutek niewłaściwego mielenia i pytlowania (rafinowania) obniżyła się wielce, nastąpił upadek, cofanie się odnośnych narodowości; a że tam, gdzie pszenica w swej pełnej wartości stanowi podstawę odżywiania, sprawność organów umysłowych i naturalny ludzki rozum zachowały się.